

ПРАВО ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ ЯК РІЗНОВИД ПРАВА СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Жданюк К.Г., rinaraly57@gmail.com

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У подружньому житті між двома особами можуть виникати проблемні питання та дискусії щодо майна як набутого під час шлюбу, так і отриманого до оформлення шлюбу. Дане явище є розповсюдженим і буденним, але у деяких питаннях особи не можуть досягти згоди, навіть якщо законодавчо прямо визначено, що це є власність одного з подружжя.

Теоретичну основу проведеного дослідження склали праці наступних вчених: М.В. Антокольської, Т.В. Боднар, Б.М. Гонгала, О.В. Дзери, І.В. Жилінкової, О.С. Іоффе, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика, О.В. Михальнюк, З.В. Ромовської, Є.О. Суханова, С.Я. Фурси, Є.О. Харитонова та інших [1, с. 162].

Законодавче закріплення даної галузі міститься у Сімейному кодексі, Цивільному кодексі та інших нормативно-правових актах.

Відповідно до п.1 ст. 60 СК України, майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самотійного заробітку (доходу). Відповідно до п.2 ст. 60 СК України вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. [2, ст. 60].

Сімейним кодексом встановлено принцип спільності придбаного в період шлюбу майна (за винятками, прямо встановленими законом). Згідно ст. 60 цього Кодексу встановлюється, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини самотійного заробітку (доходу). Отже, режим спільності не поширюється на майно, придбане до шлюбу або після його припинення. Принцип спільності майна подружжя закріплювався ще в Сімейному кодексі УРСР 1926 р. Тому є підстави говорити про те, що цей принцип є випробуваний практичним досвідом і, з огляду на це, найбільш сприйнятним для регулювання подібних відносин. Варто зазначити, що в новому СК хоча і збережено презумпцію спільності майна, але закладено дещо інший підхід до співвідношення спільної та роздільної власності подружжя. Сімейним кодексом України право спільної сумісної власності поширюється також на майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою [3, с. 33].

Зміст суб'єктивного права власності подружжя становлять правомочності володіння, користування та розпорядження. Дані правомочності лише юридично закріплюють можливість вчиняти певні дії, тому їх необхідно відмежовувати від конкретних дій, за допомогою яких вони реалізуються. Щоб стати реальністю, суб'єктивне право повинно бути виражене у активній, цілеспрямованій діяльності

особи, а це залежить від тих можливостей, які у своєму внутрішньому змісті вказують на вибір певного числа варіантів дій, що й дозволяють їх носію досягти відповідних цілей [3, с. 33].

При розподілі спільного майна необхідно встановити частку, яку отримає кожен з подружжя, тому виникає потреба законодавчого роз'яснення та питання частки в спільній сумісній власності (статті 370, 371, 372 ЦКУ, статті 64, 70 СКУ). У теорії цивільного права наголошується: невизначеність частки в спільній власності, зокрема, її розміру, не означає, що такої частки взагалі немає [4, с. 138].

Право спільної сумісної власності як загально цивілістична категорія істотно відрізняється від права спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності не поділене на частки, тому усі співвласники мають однакове, рівне право володіти, користуватися та розпоряджатися певним майном. Така частка може бути виділена за домовленістю між співвласниками або у разі спору – судом [4, с. 138].

Майном спільної власності подружжя можуть бути речі матеріального світу, цінні папери та готівка.

Отже, майно, яке набуває під час перебування у законному шлюбі двох осіб є спільною сумісною власністю. На спільну сумісну власність чоловік та жінка мають однакові права. Але, наприклад, якщо під час шлюбу жінка отримала в дар нерухоме майно, то це є її особистою власністю.

Як бачимо, даний інститут ще потребує уточнень та подальших вдосконалень.

Список використаних джерел

1. Бажанова В. О. Право власності подружжя як різновид права спільної сумісної власності. Наше право. 2014. № 4. С. 162-166. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_4_29.
2. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. ВВР, 2002, № 21-22, ст. 135.
3. Безсмертна Н. Власність подружжя: проблеми правового регулювання та практики застосування. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2007. Вип. 74-76. С. 32-37. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2007_74-76_10.
4. Тичковська О. В. Правовий режим спільної власності подружжя Молодий вчений. 2017. № 5.1. С. 137-141. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_5.

Науковий керівник: *Аксютіна А.С., старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*